

2024-től érvényes érettségi követelmények szerinti esszé feladatok

2.1 Az iszlám világ

2.2 Gazdaság, társadalom, állam

2024-OKTÓBER-MAGYAR-EMELT-2.2

A hűbériség (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a középkori hűbériséget mutatja be, kitérve eszmei hátterére és a belőle fakadó kormányzati rendszerre. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy a hűbériség a kora középkorban / a 8–10. században, (Nyugat-)Európában / a Frank Birodalomban alakult ki / a virágzó középkorban is jellemző volt.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. király, földbirtok, hűbérúr, hűbéres.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy lényeges tény a kép alapján (pl. a hűbériség elválaszthatatlan volt a nehézlovas harcmodortól; a hűbérurak saját haderővel rendelkeztek), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. csak a földbirtokkal bíró nemesek engedhették meg maguknak a költséges felszerelést; a katonai szolgálat a hűbéri viszonyból eredő kötelesség volt).	0–3
	F2 Rögzít egy lényeges tény a forrás alapján (pl. a középkorban magától értetődőnek tekintették a hierarchiát; a hierarchikus viszonyokat Isten akaratából következőnek tekintették), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a hűbéri viszony is hierarchikus volt; a hűbérúr / a király hatalmát végső soron Isten akaratára vezették vissza).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a hűbérúr földet adományozott a hűbéresnek, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a hűbéri viszonyt eskü pecsételte meg; a hűbéres a földért cserébe hűséggel / fegyveres szolgálattal tartozott; a hűbéres is nemes ember volt; a hűbérúr a föld mellett védelmet is ígért hűbéresének; egyes országokban a hűbéres további hűbéreseket fogadhatott / kialakult a hűbéri láncolat).	0–3

	E2 Rögzíti, hogy az uralkodó a hűbéresein keresztül gyakorolhatta hatalmát, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a hűbériségből fakadó kormányzati rendszer a hűbéri / feudális monarchia; egyes országokban minden földbirtokos a király hűbérese volt; formálisan semmilyen intézmény sem korlátozta a király hatalmát; a gyakorlatban azonban a hűbéreseket hűtlensége jellemzően az államok széteséséhez / háborúskodásokhoz vezetett).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10

2024-MÁJUS-MAGYAR-EMELT-2.2

Hűbéri rendszer (rövid)

Szemponctok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a hűbéri rendszer jellemzőit mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Rögzíti, hogy a hűbéri rendszer a kora középkori Nyugat-Európában alakult ki.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. feudalizmus, hűbériség, nemes, király.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzíti a hűbéri eskü valamely jellemzőjét (pl. a hűbéres hűséget fogadott hűbérúrának; a hűbérúr és a hűbéres között kötött; tartalmát néha írásban is rögzítették), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel jött létre a hűbéri viszony; az eskü megszegése bűncselekménynek / erkölcsi vétségnek számított; a hűbéri kötelezettség öröklődött; a hűbéresnek is lehetett hűbérese; hűbéri piramis / lánc alakulhatott ki; a legfőbb hűbérúr a király volt).	0–3
	F2 Rögzíti, hogy a hűbérúr bíraskodhatott hűbéresei felett, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az igazságszolgáltatás is a hűbéri rendszer keretében történt; nemesek felett csak nemesek / a király ítélkezhetett; az ország irányítása is a hűbéreseken keresztül történt).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a hűbérúr birtokot adományozott hűbéresének, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a hűbérbirtok öröklődött; a jellemző öröklési forma a primogenitúra volt; egy hűbéres több hűbérúrtól is kaphatott birtokot; a hűbérbirtok egy részét gyakran tovább adományozták; hűbéri piramis / lánc alakulhatott ki; a birtokkal a rajta lakók feletti hatalmat is eladományozták).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy a hűbéres katonai szolgálattal tartozott hűbérúrának, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ennek anyagi alapját képezte a hűbérbirtok; a hűbériség korára a nehézlovás / lovagi harcmódor volt jellemző; az ország haderejét a hűbéreseket csapatai alkották; a hűbérúr védelemben részesítette a hűbéresét).	0–3

Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.

A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM	20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM	10

2.3 Egyház és kultúra Európában és Magyarországon